Cena urzędowa na niektóre towary i usługi.

W związku z epidemią koronawirusa coraz częściej w środkach masowego przekazu mówi się o spekulantach, a więc osobach, które kupują potrzebne artykuły po cenie niższej, oferując ją na rynku po cenie często kilkukrotnie wyższej. Czy w dobie wolnego rynku spekulacja jest zakazana? Oczywiście nie. Czy można jej przeciwdziałać? Niewątpliwie tak. Czy Polska posiada odpowiednie regulacje, które zwalczałyby cenową spekulację? Tak, i to od wielu lat.

Państwo ma możliwość zapobiegania spekulacjom. Władza może w tym celu wprowadzić ceny urzędowe na niektóre towary bądź usługi. Nie może jednak tego czynić w każdej sytuacji, a jedynie w ściśle określonych wypadkach.

Ceny urzędowe można mianowicie wprowadzić w czasie stanu wyjątkowego, stanu klęski żywiołowej czy stanu wojennego. Ceny sztywne obowiązują dzisiaj również w zakresie leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych objętych refundacją. Ceny urzędowe obowiązują również w stosunku do cen dla paliw gazowych lub energii.

Pomimo niewielu uregulowań dotyczących cen urzędowych ustawa Kodeks cywilny w dalszym ciągu utrzymuje przepisy, które stanowią odpowiedź na ceny inne od urzędowo ustalonych. Konsekwencje zapłaty ceny innej niż ustalona regulują art. 537-540 kc.

Przepisy regulują w przypadku cen urzędowych stosunkowo proste rozwiązania.

CENA SZTYWNA

Jeśli obowiązuje cena konkretna, ściśle określona (cena sztywna) to w wypadku pobrania przez sprzedawcę ceny wyższej, ma on obowiązek zwrócić różnicę między kwotą pobraną a ceną sztywną.

Gdy sprzedawca pobrał kwotę niższą, co do zasady przysługuje mu żądanie dopłaty odpowiedniej sumy od kupującego. W tym wypadku jednak kupujący od takiego obowiązku może się uwolnić. Jeśli bowiem miał zapłacić cenę niższą od sztywnej i rzeczy te już zużył lub odsprzedał po cenie ustalonej na podstawie ceny zakupu, wówczas nie musi dopłacać różnicy, chyba że cenę sztywną znał lub powinien był znać. W wypadku natomiast gdy jeszcze rzeczy nie zużył lub nie odsprzedał, może od umowy odstąpić.

CENA MAKSYMALNA

W wypadku występowania ceny maksymalnej na dany produkt/ daną usługę, sprzedawca ma obowiązek zwrócić pobraną różnicę, a kupujący nie musi płacić ceny wyższej od maksymalnej.

CENA MINIMALNA

Jeśli obowiązują przepisy w myśl których dana rzecz nie może być tańsza niż określona cena (cena minimalna) wówczas sprzedawca może żądać dopłaty różnicy pomiędzy ceną minimalną a tą pobraną od klienta.

Istnieją ekonomiczne i polityczne spory dotyczące cen urzędowych, które często kwestionują potrzebę ich istnienia w gospodarce wolnorynkowej. Konsekwencją tego jest również postulat usunięcia z kodeksu uregulowań ich dotyczących. W dzisiejszej sytuacji, w której wiele mówi się o cenach urzędowych na niektóre produkty, dobrze jednak wiedzieć, że przepisy egzekwujące ceny sztywne, ceny maksymalne i minimalne istnieją, mają się dobrze i są łatwe w stosowaniu.